

عنوان لایحه: قانون حمایت از حقوق مالکیت ادبی و هنری و حقوق مرتبط

(نسخه نهایی ارائه شده توسط کارگروه مالکیت فکری کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی - شهریور ماه ۱۳۹۸)

ماده ۱- تعاریف؛ معانی واژگان به کاررفته در این قانون به شرح زیر است:

۱-۱- اثر ادبی-هنری: هر آفریده‌ی فکری در زمینه‌های مختلف ادبی، علمی و هنری که در این قانون «اثر» نامیده می‌شود.

۱-۲- اثر جمعی: اثری است که آن را دو یا چند شخص حقیقی با ابتکار و مدیریت شخص حقیقی یا حقوقی دیگر پدید می‌آورند با این بنا که اثر به نام آن شخص منتشر شود و نام اشخاص حقیقی که در آفرینش اثر مشارکت داشته‌اند، ذکر نشود.

۱-۳- اثر دیداری شنیداری: اثری است متشکل از مجموعه‌ی تصاویر مرتبط با هم، به گونه‌ای که نمایش پی‌درپی آن‌ها تصوّر حرکت را در ذهن ایجاد می‌کند، خواه باصدا یا بی‌صدا باشد.

۱-۴- اثر عکاسی: عبارت است از اثر حاصل از ثبت نور یا اشعه‌ی دیگر روی هر واسطی که تصویری روی آن تولید می‌شود یا از آن می‌توان تصویری تولید نمود، صرف‌نظر از فنونی که با استفاده از آن ثبت انجام می‌شود (از قبیل فنون شیمیایی، الکترونیکی یا غیره). قطعه‌ی تصویر استخراج‌شده از اثر دیداری شنیداری اثر عکاسی محسوب نمی‌شود بلکه به عنوان جزئی از اثر دیداری شنیداری مربوط به‌شمار می‌آید.

۱-۵- اثر مشترک: اثری است که در نتیجه‌ی همفکری خلاق دو یا چند شخص حقیقی در زمان و مکان واحد یا متفاوت پدید آمده است به گونه‌ای که سهم هرکدام از شرکا به صورت بخش ممزوج شده‌ای از اثر باشد؛ خواه این سهم، مساوی، قابل تشخیص یا تفکیک باشد یا نباشد.

۱-۶- اثر هنری کاربردی: اثری هنری است که جنبه‌ی کاربردی داشته یا در کالایی کاربردی گنجانده شده باشد، خواه دست‌ساز باشد یا در مقیاس صنعتی تولید شده باشد، از قبیل فرش و جواهرآلات.

۱-۷- اجاره: عبارت است از واگذاری منافع نسخه‌ی اصلی یا کپی اثر یا حامل شنیداری به غیر برای مدت معین در مقابل عوض معین مستقیم یا غیرمستقیم.

۱-۸- اجراکننده: عبارت است از خواننده، مرثیه‌خوان، تعزیه‌خوان، نوازنده، بازیگر و دیگر افرادی که آثار ادبی و هنری یا نمودهای فرهنگ مردم را آوازخوانی، ایراد، قرائت، ازبرخوانی، دکلمه یا به هر شکل دیگری اجرا می‌کنند. این تعریف شامل اجراکنندگان نقش‌های فرعی کم‌اهمیت، مانند سیاهی‌لشکر نمی‌شود.

۱-۹- اجرا: در هر یک از موارد زیر معنای متناسب با آن را دارد:

۱-۹-۱- اجرای اثر دیداری شنیداری، عبارت است از نمایش تصاویر به صورت متوالی توأم با پخش صدا یا بدون آن.

۱-۹-۲- اجرای آثاری غیر از اثر دیداری شنیداری، عبارت است از خواندن، ازبرخواندن، نواختن، بازی کردن و دیگر اشکال ارائه‌ی اثر، خواه مستقیم یا با استفاده از یک ابزار یا فرآیند.

- ۱-۹-۳- اجرای حامل شنیداری، عبارت است از پخش کردن صدای تثبیت شده.
- ۱-۱۰- اصیل: اثری است که ناشی از خلاقیت خود پدیدآورنده بوده و برگردان (کپی) از اثر دیگری نباشد.
- ۱-۱۱- انتشار یافته: عبارت است از اثر یا حامل شنیداری که نسخه‌های مادی و ملموسی از آن با رضایت پدیدآورنده یا دارنده‌ی حق به تعداد متعارف برای فروش، اجاره یا دیگر راه‌های انتقال مالکیت عین یا منفعت یا اذن در انتفاع، در دسترس عموم قرار گرفته باشد.
- ۱-۱۲- برنامه‌ی رایانه‌ای: عبارت است از مجموعه‌ای از دستورالعمل‌ها که به صورت کلمه، رمز، نقشه و امثال آن بیان می‌شود به گونه‌ای که اگر در واسطی گنجانده شود که رایانه بتواند آن را بخواند، موجب شود رایانه به کار افتد یا به کارکرد یا نتیجه‌ی خاصی منجر شود.
- ۱-۱۳- پایگاه داده: عبارت است از مجموعه‌ای از آثار، محتواها یا اطلاعات مستقل از هم که به صورت نظام-یافته یا روش مند دسته‌بندی شده‌اند، به نحوی که هر کدام از آنها با استفاده از وسایل الکترونیکی یا غیرالکترونیکی به طور جداگانه قابل دسترسی باشند.
- ۱-۱۴- پخش رادیو تلویزیونی: عبارت است از ارسال اثر، اجرا یا حامل شنیداری با دستگاه‌های مخابراتی بی‌سیم، از جمله ماهواره، برای دریافت عموم از طریق رادیو یا تلویزیون. ارسال محتوای رمزنگاری شده در صورتی پخش رادیو تلویزیونی محسوب است که سازمان پخش کننده، وسیله‌ی رمزگشایی آن را به عموم عرضه کرده باشد.
- ۱-۱۵- پدیدآورنده: شخص حقیقی است که اثر را پدید آورده است.
- ۱-۱۶- تثبیت: عبارت است از ثابت کردن صدا، تصویر یا هر دو، به گونه‌ای که بتوان آنها را به وسیله‌ی دستگاهی درک، تکثیر یا مخابره کرد.
- ۱-۱۷- تکثیر: عبارت است از بازتولید یک یا چند نسخه از کل یا بخشی از اثر یا حامل شنیداری، به هر روش و شکل، از جمله ذخیره سازی دائم یا موقت آن به شکل الکترونیکی.
- ۱-۱۸- تولیدکننده‌ی حامل شنیداری: عبارت است از شخص حقیقی یا حقوقی که ابتکار و مسؤولیت اولین تثبیت و تولید حامل شنیداری را به عهده می‌گیرد.
- ۱-۱۹- تهیه‌کننده‌ی اثر دیداری شنیداری: عبارت است از شخص حقیقی یا حقوقی که ابتکار و مسؤولیت ساخت اثر دیداری شنیداری را به عهده می‌گیرد.
- ۱-۲۰- حامل شنیداری: عبارت است از واسطی که صداهای یک اجرا یا صداهای دیگر (مانند صداهای طبیعی)، یا بازنمود صداهای روی آن تثبیت شده است. این واژه شامل صدای گنجانده شده در یک اثر دیداری شنیداری نمی‌شود.
- ۱-۲۱- حق تألیف: عبارت است از هر مالی که در قبال واگذاری یا اعطای اجازه‌ی بهره‌برداری از هر یک از آثار مورد حمایت این قانون پرداخت می‌شود، اعم از آن که به صورت مقطوع یا بخشی از عواید بهره‌برداری از اثر یا به هر گونه‌ی دیگری مورد توافق طرفین باشد.

۱-۲۲- **شناسنامه‌ی اثر:** عبارت است از اطلاعاتی، اعم از حروف، عدد و رمز، که مشخص‌کننده‌ی هویت پدیدآورنده، اثر، اجراکننده، اجرا، حامل شنیداری، تولیدکننده‌ی حامل شنیداری، سازمان پخش رادیوتلوویزیونی، برنامه‌ی رادیوتلوویزیونی یا دارنده‌ی حق و ضوابط و شرایط استفاده از آن‌ها است و به نسخه‌ای از اثر، اجرای ضبط‌شده، حامل شنیداری یا برنامه‌ی رادیوتلوویزیونی ضبط شده الصاق، یا همراه با پخش رادیوتلوویزیونی، مخابره به عموم یا در اختیار عموم قرار دادن آن‌ها ظاهر شده باشد.

۱-۲۳- **مخابره به عموم:** عبارت است از مخابره‌ی صدا، تصویر یا صدای توأم با تصویر اثر یا اجرا یا حامل شنیداری یا برنامه‌ی رادیوتلوویزیونی با تجهیزات باسیم یا بی‌سیم به طریقی که اشخاص خارج از دایره‌ی عادی بستگان و آشنایان نزدیک مخابره‌کننده بتوانند صدا و تصویر ارسالی را در مکان یا مکان‌هایی با فاصله از محل ارسال اولیه دریافت کنند، اعم از این‌که اشخاص بتوانند صدا و تصویر ارسالی را در زمان و مکانی واحد دریافت کنند یا در زمان و مکانی که هر فرد به دلخواه انتخاب می‌کند. این تعریف شامل در دسترس عموم قرار دادن در اینترنت می‌شود.

۱-۲۴- **نمودهای فرهنگ مردم (فولکلور):** عبارت است از آفرینش‌های گروه‌محور مبتنی بر سنت، که بازتاب انتظارات و مبین هویت فرهنگی و اجتماعی و هنجارها و ارزش‌های یک قوم است که به صورت شفاهی یا از راه تقلید یا به هر صورت دیگر نسل به نسل انتقال یافته است؛ از قبیل قصه‌ها، اشعار، ضرب‌المثل‌ها، چیستان‌ها، آوازها، نواها و موسیقی‌ها، نمایش‌های عامیانه و محلی و محصولات هنری به‌ویژه طرح‌ها، نقاشی‌ها، حکاکی‌ها، پیکره‌ها، سفالینه‌ها، جواهرآلات، صنایع دستی، جامه‌ها، بافته‌های سنتی عامیانه و آثار موزائیکی از قبیل خاتم‌کاری، منبت‌کاری، معرق‌کاری و مشبک‌کاری.

۱-۲۵- **واسطه‌های نشر و تکثیر:** عبارت‌اند از واسطه‌هایی از قبیل چاپخانه‌ها، مراکز تکثیر و پخش، وب‌گاه‌ها، موتورهای جستجو، پیام‌رسان‌ها و شبکه‌های اجتماعی که لوازم و امکانات فنی برای نشر، تکثیر، توزیع، میزبانی و دسترسی به آثار و حامل‌های شنیداری مورد حمایت این قانون را برای اشخاص ثالث به هر روش و شکلی فراهم می‌کنند.

بخش اول - حقوق مالکیت ادبی و هنری

فصل اول - آثار مورد حمایت و موارد خارج از شمول حمایت

قسمت اول - آثار مورد حمایت

ماده ۲- آثار مورد حمایت این قانون، به‌ویژه عبارت‌اند از:

- ۱- کتاب، رساله، جزوه، مقاله و هر اثر نوشته‌ی دیگر، اعم از این‌که به صورت دست‌نوشته، چاپی، رقومی (دیجیتالی) باشد یا به هر شکل دیگر.
- ۲- سخنرانی، سخنرانی علمی، خطابه، موعظه و هر اثر شفاهی دیگر،
- ۳- اثر نمایشی، نمایشی موسیقایی، پانتومیم، خیمه‌شب‌بازی، تعزیه و دیگر آثاری که برای نمایش صحنه‌ای پدید می‌آیند.
- ۴- اثر موسیقی باکلام یا بی‌کلام،
- ۵- اثر دیداری شنیداری،
- ۶- اثر معماری، اعم از این‌که در قالب نقشه، ماکت یا ساختمان باشد.
- ۷- آثار طراحی، نقاشی، خوشنویسی، تذهیب، منبت‌کاری، پیکره‌تراشی، حکاکی، حجاری، نقشه‌ی قالی و منسوجات، پارچه‌ی تزئینی و هرگونه اثر هنری تجسمی دیگر،
- ۸- اثر عکاسی،
- ۹- اثر هنری کاربردی،
- ۱۰- تصاویر توضیحی، نقشه‌ی جغرافیایی، پلان، پیش‌طرح، آثار سه‌بعدی و دیگر آثار تصویری راجع به مفاهیم علمی مانند جغرافیا، مکان‌نگاری، معماری و علوم تجربی،
- ۱۱- برنامه‌ی رایانه‌ای.

ماده ۳- علاوه بر موارد مذکور در ماده (۲) موارد زیر نیز به عنوان اثر اشتقاقی مورد حمایت این قانون است:

- ۱- ترجمه‌ی آثار، اقتباس، تنظیم، تلخیص و هر اثر دیگری که برگرفته از اثر یا آثار دیگر است.
- ۲- هرگونه اثر مبتکرانه که از ترکیب دو یا چند اثر یا اطلاعات و مطالب دیگر پدید آمده باشد، از قبیل مجموعه یا گلچین آثار، مجموعه‌ی نمودهای فرهنگ مردم و پایگاه داده، به شرط این‌که از نظر انتخاب یا تنظیم محتواهاشان اصالت داشته باشند.

تبصره ۱- صرف رقومی (دیجیتالی) کردن داده‌ها موجب شمول حمایت‌های این قانون نسبت به آن نمی‌شود.

تبصره ۲- حمایت از اثر اشتقاقی نباید به حقوق معنوی یا مادی اثر یا آثاری که از آن برگرفته شده است آسیب بزند.
ماده ۴- اثر اصیل به صرف آفرینش و بیان، بدون در نظر گرفتن روش و شکل، محتوا، کیفیت و هدف، مورد حمایت قرار می‌گیرد.

ماده ۵- پدیدآورنده و سایر دارندگان حقوق مورد حمایت این قانون در اعمال حقوق خود مجاز به نقض قانون اساسی و سایر قوانین آمره نیستند. دولت در چارچوب قوانین مربوط، بر انتشار، توزیع و اجرای آثار و حامل‌های شنیداری نظارت دارد.

قسمت دوم - موارد خارج از شمول حمایت

ماده ۶- حمایت این قانون شامل موارد زیر نمی‌شود:

- ۱- صرف اخبار روز و رویدادهای جاری،
- ۲- هرگونه فکر محض، طرز کار دستگاه‌ها یا ابزار و وسایل، روش‌های استفاده از سامانه‌ها، شیوه‌ی انجام کار، قواعد و اصول کلی، داده‌های محض، صرف وقایع تاریخی و مفاهیم، از جمله مفاهیم ریاضی، حتی اگر در اثری بیان، توصیف و توضیح داده یا به تصویر کشیده شده باشند.
- ۳- هرگونه متن قوانین و مقررات، از قبیل قانون اساسی، قوانین عادی، آیین‌نامه‌ها و معاهده‌های دو یا چندجانبه،
- ۴- هرگونه متن رسمی اداری، از قبیل ابلاغیه‌ها، دستورالعمل‌ها، بخشنامه‌ها، آگهی‌های عمومی و سایر دستورات اداری،
- ۵- آرا و تصمیمات صادره از مراجع قضایی، شبه‌قضایی و داوری،
- ۶- سخنرانی‌های سیاسی،
- ۷- ترجمه‌ی رسمی موارد (۳) تا (۵)،
- ۸- آن بخش از آثار ادبی و هنری که مفاد آن بر اساس قوانین موضوعه، خلاف عفت و اخلاق حسنه باشد.

فصل دوم - حقوق پدیدآورنده

قسمت اول - حقوق معنوی

ماده ۷- پدیدآورنده، مستقل از حقوق مادی و حتی در مواردی که حقوق مادی به دیگری انتقال یافته یا مدت حمایت از حقوق مادی سپری شده، از حقوق زیر برخوردار است:

- ۱- حق افشای عمومی اثر: پدیدآورنده حق تصمیم‌گیری نسبت به فاش کردن اثر برای عموم و تعیین زمان، نحوه و شرایط آن را دارد.

۲- حق انتساب اثر به پدیدآورنده: تنها پدیدآورنده می‌تواند نام خود را روی اثر یا حسب مورد، همراه آن درج نماید. این حکم شامل استفاده از اثر در آثار اشتقاقی نیز خواهد بود. پدیدآورنده می‌تواند از نام مستعار استفاده کند یا اثر را بی‌نام منتشر کند.

۳- حق حرمت اثر: پدیدآورنده می‌تواند مانع هرگونه تغییر یا تحریف در محتوا، شکل، عنوان یا نشانه‌ی ویژه‌ی اثر شود.

تبصره- نام، عنوان و نشانه‌ی ویژه‌ای که معرف اثر است، از حمایت این قانون برخوردار است و هیچ‌کس نمی‌تواند آن‌ها را، حتی پس از سپری شدن مدت حمایت از حقوق مادی اثر، برای اثری مشابه به ترتیبی که القای شبهه کند، به کار برد.

ماده ۸- حقوق معنوی پدیدآورنده محدود به زمان و مکان نیست و غیرقابل سلب و غیرقابل نقل به دیگری است. اعمال این حقوق پس از مرگ پدیدآورنده به ترتیب با وصی یا وارث و در صورت فقدان وصی یا وارث یا عدم پیگیری توسط آن‌ها، با دولت جمهوری اسلامی ایران خواهد بود. پس از سپری شدن مدت حمایت از حقوق مادی نیز در صورت نقض این حقوق، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی می‌تواند به عنوان شاکی خصوصی اقامه‌ی دعوا نماید.

تبصره- در صورت تعدد اعمال‌کنندگان حق و اختلاف آن‌ها در نحوه‌ی اعمال آن، طبق نظر اکثریت عمل می‌شود. در غیر این صورت دادگاه با توجه به مصالح پدیدآورنده تصمیم خواهد گرفت.

ماده ۹- در صورت انتقال حقوق مادی، انتقال‌گیرنده موظف است هنگام بهره برداری از اثر، نام پدیدآورنده را با عنوان و نشانه‌ی ویژه‌ی معرف اثر ذکر نماید، مگر اینکه برخلاف آن توافق شده باشد.

ماده ۱۰- تغییر در اثر معماری، از قبیل بازسازی یا تعمیر آن، توسط استفاده‌کنندگان قانونی بدون رضایت پدیدآورنده یا دارنده‌ی حق در صورتی مجاز است که ملاحظات فنی یا نحوه‌ی استفاده از آن عرفاً چنین اقتضا کند.

ماده ۱۱- در مورد اثر مشترک، هرگونه تغییر در اثر منوط به رضایت همه‌ی پدیدآورندگان است، مگر این‌که عدم رضایت شریک غیرمتعارف باشد که در این صورت دادگاه حکم مقتضی را صادر خواهد نمود. با وجود این، نسبت به دعوی نقض حق، هر کدام از پدیدآورندگان مشترک به تنهایی حق اقامه‌ی دعوی را خواهد داشت.

ماده ۱۲- چنانچه یکی از پدیدآورندگان اثر مشترک پیش از اتمام کار از ادامه‌ی همکاری انصراف دهد یا به علت حوادث خارج از اختیار، قادر به ادامه‌ی همکاری نباشد، حق ممانعت از استفاده از بخش‌هایی را که با همکاری او به وجود آمده، ندارد و در عین حال به عنوان پدیدآورنده‌ی مشترک اثر محسوب می‌شود.

ماده ۱۳- حقوق معنوی اثر پدیدآمده در اثر سفارش یا استخدام متعلق به شخص پدیدآورنده است و در اثر جمعی، متعلق به شخصی است که اثر به ابتکار و مسؤلیت او پدید آمده است.

ماده ۱۴- چنانچه اثر در زمان حیات پدیدآورنده افشا نشده و او صریحاً افشای عمومی آن را برای پس از مرگ خود منع کرده باشد، وصی یا وارث نمی‌تواند اثر را افشا نمایند. در صورت بروز هرگونه اختلاف، دادگاه حکم مقتضی را صادر خواهد کرد.

قسمت دوم - حقوق مادی

ماده ۱۵- پدیدآورنده یا دارنده‌ی حق، متناسب با نوع اثر، حق انحصاری انجام یا تجویز انجام هر یک از اعمال زیر را دارد:

- ۱- تکثیر اثر،
- ۲- اجرای اثر،
- ۳- اقتباس از اثر و هرگونه تبدیل یا تنظیم آن،
- ۴- توزیع اصل یا کپی اثر به عموم، از راه عرضه برای فروش، فروش یا دیگر طرق انتقال مالکیت، **تبصره-** با اولین فروش یا انتقال مالکیت اصل یا کپی اثر با رضایت پدیدآورنده یا دارنده‌ی حق، حق توزیع نسبت به نسخه‌ی توزیع شده خاتمه می‌یابد.
- ۵- اجاره‌ی اصل یا کپی اثر دیداری شنیداری و اثر گنجانده شده در حامل شنیداری، در مواردی که اجاره‌ی تجاری آن منجر به نسخه‌برداری گسترده و ورود آسیب جدی به حق تکثیر شود و نیز اجاره‌ی اصل یا کپی برنامه‌ی رایانه‌ای، جز در مواردی که برنامه‌ی رایانه‌ای موضوع اصلی اجاره نیست.
- ۶- ترجمه‌ی اثر،
- ۷- پخش رادیو تلویزیونی اثر،
- ۸- سایر طرق مخابره به عموم اثر.

ماده ۱۶- در صورتی که مالکیت نسخه‌ی اصلی آثار هنری تجسمی، موضوع بند (۷) ماده (۲) این قانون به هر نحو به دیگری انتقال یابد و پیش از سپری شدن مدت حمایت از حقوق مادی آن، از طریق حراج، دلالی یا عرضه در گالری-های تجاری فروخته شود، بین بیست و پنج صدم درصد تا چهار درصد از مبلغ پس از کسر مالیات، متعلق به پدیدآورنده خواهد بود، به شرط این که قیمت بازفروش کمتر از ۵۰ میلیون ریال نباشد. این حق غیرقابل سلب، غیرقابل اسقاط و غیرقابل انتقال از پدیدآورنده به دیگری از طریق قرارداد است. میزان دقیق سهم پدیدآورنده از مبلغ بازفروش طبق آیین-نامه‌ی اجرایی این قانون محاسبه خواهد شد.

تبصره ۱- هر گاه فروشنده، اثر را ظرف مدت کمتر از سه سال مستقیماً از پدیدآورنده تحصیل کرده باشد، در صورتی سهمی از بازفروش به پدیدآورنده تعلق خواهد گرفت که قیمت بازفروش حداقل ۵۰۰ میلیون ریال باشد.

تبصره ۲- فروشنده و حسب مورد هر یک از واسطه‌های فروش متضامناً مسئول پرداخت سهم پدیدآورنده خواهند بود. متصدی حراج، دلال یا دارنده‌ی گالری موظف است حداکثر ظرف سه ماه از زمان بازفروش اثر، اطلاعات فروش را کتباً به مؤسسه‌ی مدیریت جمعی مربوط و در صورت فقدان آن به پدیدآورنده و در صورت فوت پدیدآورنده به وارث او گزارش دهد.

تبصره ۳- حداکثر ۱۲ نسخه از آثاری که به دست خود هنرمند یا زیر نظر او تولید، شماره‌گذاری و امضا شده باشند مشمول این حق خواهد بود.

فصل سوم - استثنای حقوق پدیدآورنده

ماده ۱۷- بهره‌برداری از آثار مورد حمایت این قانون بدون اجازه‌ی پدیدآورنده یا دارنده‌ی حق، در موارد مذکور در مواد (۱۸) تا (۳۰) مجاز است. در کلیه‌ی این موارد، بهره‌برداری از اثر نباید با بهره‌برداری عادی از آن منافات داشته باشد یا به منافع مشروع دارنده‌ی حق، زیان غیرمتعارف وارد سازد.

اول - تکثیر محدود برای مقاصد شخصی

ماده ۱۸- تکثیر آثاری که به صورت قانونی در دسترس عموم قرار گرفته‌اند در یک نسخه بدون اجازه‌ی دارنده‌ی حق مجاز است، به شرط این‌که تکثیر توسط شخصی حقیقی انجام شود و منحصرأً برای مقاصد شخصی تکثیرکننده مورد استفاده قرار گیرد.

تبصره- این استثنا شامل موارد زیر نمی‌شود:

- ۱- تکثیر اثر معماری به صورت ساختمان یا هر سازه‌ی دیگر،
- ۲- عکس‌برداری از تمام یا بخش عمده‌ی اثر موسیقی به صورت نوشته (نُت)،
- ۳- تکثیر آثار هنرهای تجسمی به منظور استفاده‌ی مشابه با نسخه‌ی اصلی،
- ۴- تکثیر تمام یا بخش عمده‌ی پایگاه داده به صورت الکترونیکی.

دوم - تکثیر برای مقاصد آموزشی

ماده ۱۹- اعمال زیر بدون اجازه‌ی پدیدآورنده یا دارنده‌ی حق مجاز است:

- ۱- تکثیر بخش کوتاهی از اثر، برای آموزش از طریق تشریح در نوشته‌ها یا ضبط شنیداری یا دیداری، با ذکر مأخذ و نام پدیدآورنده، به شرط این‌که از حدود متعارف تجاوز نکند.
- ۲- تکثیر مقاله‌های منتشرشده و دیگر آثار کوتاه یا چکیده برای آموزش حضوری در مؤسسه‌های آموزشی که فعالیت آن‌ها مستقیم یا غیرمستقیم جنبه‌ی انتفاعی نداشته باشد، تا حدود متناسب با مقاصد آموزشی با ذکر مأخذ و نام پدیدآورنده، هم‌چنین تکثیر این قبیل آثار به صورت الکترونیکی و قرار دادن آن در شبکه‌های رایانه‌ای با امکان دسترسی محدود برای دانشجویان، دانش‌آموزان و مدرسان آن مؤسسه‌ی آموزشی، به شرط این‌که:

- الف- عمل تکثیر یک بار انجام شود و در صورت تکرار در نوبت‌های جداگانه، بی‌ارتباط با هم باشد.
- ب- در صورت وجود اجازه‌ی جمعی بهره‌برداری که از سوی مؤسسه‌ی مدیریت جمعی مربوط ارائه می‌شود، طبق شرایط آن عمل شود.

سوم- تکثیر توسط کتابخانه و مؤسسه‌ی بایگانی

ماده ۲۰- هر کتابخانه یا مرکز یا مؤسسه‌ی بایگانی که فعالیت آن مستقیم یا غیرمستقیم جنبه‌ی انتفاعی نداشته باشد، می‌تواند در موارد زیر بدون اجازه‌ی دارنده‌ی حق، اثر را تکثیر کند:

۱- تکثیر مقاله یا دیگر آثار کوتاه یا چکیده‌ی اثر، برای تأمین درخواست یک شخص حقیقی، به شرط این‌که:

الف- کتابخانه یا مرکز یا مؤسسه بایگانی متقاعد شود که نسخه‌ی تکثیرشده فقط برای مطالعه یا پژوهش شخصی به کار خواهد رفت.

ب- عمل تکثیر یک بار جداگانه و در صورت تکرار در نوبت‌های جداگانه، بی‌ارتباط با هم باشد.

ج- در صورت وجود اجازه‌ی جمعی بهره‌برداری که از سوی مؤسسه‌ی مدیریت جمعی مربوط ارائه می‌شود، طبق شرایط آن عمل شود.

۲- تکثیر آثار به منظور حفظ و در صورت لزوم، جایگزین کردن نسخه‌ی تکثیرشده به جای نسخه‌ی دیگری که در مجموعه‌ی دائمی خود یا کتابخانه یا مرکز یا مؤسسه بایگانی دیگر مفقود، تلف یا غیرقابل استفاده شده، به شرط این‌که تهیه‌ی اثر به طور متعارف ممکن نباشد.

چهارم- تکثیر، پخش رادیو تلویزیونی و سایر طرق مخابره به عموم به قصد اطلاع‌رسانی

ماده ۲۱- اعمال زیر بدون اجازه‌ی دارنده‌ی حق به قصد اطلاع‌رسانی مجاز است، به شرط این‌که مأخذ و نام پدیدآورنده تا حد امکان ذکر شود:

۱- تکثیر برنامه‌ی رادیو تلویزیونی یا مقاله‌ی منتشرشده در یک روزنامه یا نشریه‌ی ادواری درباره مباحث روز اقتصادی، سیاسی یا مذهبی در روزنامه و نشریه‌ی ادواری دیگر، رادیو، تلویزیون و سایر رسانه‌ها؛ این اجازه شامل موردی نخواهد بود که دارنده حق، اجازه‌ی تکثیر آن را صریحاً در روزنامه یا نشریه یا برنامه‌ی مورد نظر برای خود محفوظ اعلام کرده است.

۲- بازنشر گزیده‌های کوتاه اثر که در جریان اطلاع‌رسانی درباره‌ی رویدادهای جاری شنیده یا دیده می‌شود، تا حدی که متناسب با هدف اطلاع‌رسانی رویدادهای جاری باشد.

۳- بازنشر سخنرانی سیاسی، علمی، وعظ و خطابه و موارد مشابه که به صورت عمومی ایراد شده و نیز سخنرانی که در جریان محاکمات قضائی ایراد شده است، در روزنامه، نشریه‌ی ادواری، رادیو، تلویزیون یا دیگر رسانه‌ها تا حدی که متناسب با هدف اطلاع‌رسانی رویدادهای جاری باشد.
تبصره- این بند شامل تهیه‌ی مجموعه سخنرانی‌های پدیدآورنده نمی‌شود.

پنجم - تکثیر موقت

ماده ۲۲- تکثیر موقت اثر با رعایت شرایط زیر مجاز است:

۱- در فرایند انتقال دیجیتالی اثر یا قابل دریافت شدن اثر ذخیره شده صورت گرفته باشد.

۲- به وسیله‌ی شخص حقیقی یا حقوقی انجام شده باشد که با اجازه‌ی دارنده‌ی حق یا به موجب قانون، مجاز به انتقال دیجیتالی یا قابل دریافت‌سازی اثر است.

۳- جزء لاینفک فرایند انتقال یا قابل دریافت شدن اثر باشد که هنگام عملیات عادی دستگاه مورد استفاده رخ می‌دهد و نسخه‌ی تکثیر شده سپس خودبه‌خود و بدون این‌که بازایی آن برای سایر مقاصد امکان‌پذیر باشد، حذف شود.

ششم - تهیه‌ی نسخه‌ی پشتیبان، اقتباس، شالوده‌کاوی و تغییر و توسعه‌ی برنامه‌ی رایانه‌ای

ماده ۲۳- کاربر قانونی نسخه‌ای از برنامه‌ی رایانه‌ای، که به موجب قرارداد حق استفاده از برنامه‌ی رایانه‌ای را دارد، می‌تواند در موارد زیر بدون اجازه‌ی پدیدآورنده یا دارنده‌ی حق از آن بهره‌برداری کند:

۱- یک نسخه از برنامه‌ی رایانه‌ای را به عنوان نسخه‌ی پشتیبان برای استفاده در مواقعی که نسخه‌ی اصلی مفقود، تلف یا غیرقابل استفاده می‌شود، تکثیر کند. استفاده‌ی هم‌زمان از نسخه‌ی اصلی و نسخه‌ی پشتیبان جایز نیست. هرگونه توافق برخلاف مفاد این بند باطل است.

۲- برای تصحیح خطاهای موجود در برنامه، نسخه‌ای از آن را تکثیر یا اقتباس نماید.

تبصره- در صورت منتهی شدن حق استفاده‌ی کاربر نسبت به برنامه‌ی رایانه‌ای یا واگذاری آن به دیگری، کاربر مکلف است نسخه‌ی پشتیبان یا اقتباس‌شده را معدوم یا آن را به انتقال‌گیرنده واگذار کند.

ماده ۲۴- شالوده‌کاوی برنامه‌ی رایانه‌ای به منظور دستیابی به فناوری‌های به کاررفته در آن از طریق تحلیل ساختار، عملکرد و وظیفه‌ی آن برای ایجاد برنامه‌ی رایانه‌ای سازگار دیگر بدون اجازه‌ی دارنده‌ی حق مجاز است، به شرط این‌که:

۱- کسب اطلاعات مذکور از طریق دیگر ممکن نباشد و دسترسی به آن برای کار با برنامه‌ی رایانه‌ای سازگار به طور مستقل یا با برنامه‌ای دیگر ضروری باشد.

۲- برای هدفی غیر از به کار انداختن برنامه‌ی رایانه‌ای سازگار از آن استفاده نشود و جز برای نیل به این هدف در اختیار شخص دیگری قرار داده نشود.

ماده ۲۵- کاربر مجاز برنامه‌ی رایانه‌ای می‌تواند به منظور شناسایی ایده‌ها و اصول نهفته در ورای هر یک از عناصر برنامه، آن را مورد ملاحظه، مطالعه و آزمایش عملکرد قرار دهد.

ماده ۲۶- انتقال‌گیرنده‌ی حقوق مادی برنامه‌ی رایانه‌ای، مجاز به تغییر و توسعه‌ی آن است، مگر این‌که شرط مخالفی به نفع پدیدآورنده شده باشد یا انجام تغییر در برنامه به حیثیت یا شهرت پدیدآورنده لطمه‌ای وارد سازد. در این صورت، حقوق مادی و معنوی برنامه‌ی رایانه‌ای جدید، متعلق به پدیدآورنده‌ی برنامه‌ی جدید خواهد بود، بدون اینکه خدشه‌ای به حقوق پدیدآورنده یا دارنده‌ی برنامه‌ی رایانه‌ای اصلی وارد شود.

هفتم - نقل قول از اثر

ماده ۲۷- نقل قول بخش کوتاهی از آثاری که به صورت قانونی در دسترس عموم قرار گرفته‌اند با هدف استناد بدون اجازه‌ی پدیدآورنده یا دارنده‌ی حق مجاز است، به شرط این‌که از حدود متعارف تجاوز نکند و با هدفی که اثر برای آن

پدید آمده متناسب بوده و همراه با ارجاع به منبع و در صورت ذکر نام پدیدآورنده در منبع همراه با ارجاع به نام پدیدآورنده باشد.

هشتم - اجرای خصوصی و غیرتجاری اثر

ماده ۲۸- اجرای خصوصی و غیرتجاری اثر در محدوده‌ی خانواده و بستگان و آشنایان نزدیک اجراکننده و برگزارکننده‌ی اجرا مجاز است.

نهم - استفاده از اثر در طنز و کاریکاتور

ماده ۲۹- استفاده از آثاری که به صورت قانونی در دسترس عموم قرار گرفته‌اند در طنز و کاریکاتور مجاز است، به شرط این‌که اثر پدیدآمده متمایز از اثر مورد استفاده باشد و موجب القاء شبهه نسبت به انتساب آن به پدیدآورنده‌ی اثر مورد استفاده نشود و به حیثیت یا شهرت او آسیب وارد نسازد.

دهم - تبدیل قالب اثر برای استفاده‌ی افراد دارای معلولیت

ماده ۳۰- تبدیل قالب اثر به صورتی که برای افراد دارای معلولیت، از قبیل اشخاص نابینا، کم‌بینا و دیگر اشخاصی که به علت محدودیت جسمی قادر به خواندن، دیدن یا شنیدن آثار در قالبی که انتشار یافته نیستند، قابل استفاده شود و تکثیر و توزیع آن بدون اجازه‌ی دارنده‌ی حق با رعایت شرایط زیر مجاز است:

- ۱- استفاده از اثر در قالبی که انتشار یافته برای افراد یادشده غیرممکن یا مشکل باشد.
- ۲- اثر در قالب قابل استفاده برای افراد مذکور با شرایط متعارف در بازار یافت نشود.
- ۳- اثر به طور خاص برای افراد مذکور تبدیل شود و تنها توسط خود آن‌ها مورد استفاده قرارگیرد.
- ۴- تبدیل قالب اثر تا حدودی انجام شود که برای استفاده‌ی افراد مذکور ضرورت دارد.
- ۵- منبع و نام پدیدآورنده به‌طور متعارف روی اثر تبدیل‌شده ذکر شود.

تبصره- صادرات نسخه‌هایی که وفق این ماده در داخل تهیه شده و واردات نسخه‌هایی که وفق مقررات مربوطه در خارج تهیه شده‌اند مجاز است به شرط این‌که مطابق معاهدات بین‌المللی مربوطه‌ای باشد که جمهوری اسلامی ایران عضو آن‌ها می‌شود و توسط مؤسسات مورد تأیید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی صورت پذیرد.

فصل چهارم - مدت حمایت از حقوق مادی

ماده ۳۱- مدت حمایت از حقوق مادی پدیدآورنده، با رعایت مقررات این فصل، از زمان پدید آمدن اثر تا پنجاه سال پس از مرگ او است.

تبصره- هرگاه اثر برای اولین بار پس از مرگ پدیدآورنده منتشر شود نیز، مدت حمایت از حقوق مادی آن تا پنجاه سال پس از مرگ او خواهد بود.

ماده ۳۲- در مورد اثر مشترک، مدت حمایت از حقوق مادی از زمان پدید آمدن اثر تا پنجاه سال پس از مرگ آخرین بازمانده از پدیدآورندگان است.

ماده ۳۳- مدت حمایت از حقوق مادی اثر جمعی و اثر دیداری شنیداری پنجاه سال پس از پدید آمدن اثر سپری می شود. هرگاه در این مدت اثر با رضایت پدیدآورنده در دسترس عموم قرارگیرد مدت حمایت پنجاه سال پس از زمان در دسترس عموم قرار گرفتن اثر سپری خواهد شد.

ماده ۳۴- مدت حمایت از حقوق مادی اثر هنری کاربردی بیست و پنج سال از زمان پدید آمدن اثر است.

ماده ۳۵- مدت حمایت از حقوق مادی برنامه‌ی رایانه‌ای سی سال از زمان پدید آمدن اثر است.

ماده ۳۶- مدت حمایت از حقوق مادی اثر بی‌نام یا با نام مستعار پنجاه سال از زمانی است که اثر به طور قانونی در دسترس عموم قرارگرفته و در غیر این صورت از زمان پدید آمدن اثر است. هرگاه پیش از سپری شدن مدت یادشده هویت پدیدآورنده فاش شود یا دیگر تردیدی در هویت او نباشد، حسب مورد مقررات مواد (۳۱) تا (۳۵) اعمال خواهد شد.

ماده ۳۷- مدت حمایت از اثرهایی که بخش‌ها یا شماره‌های آن به تدریج پدید می‌آیند، هرکدام به صورت جداگانه محاسبه می‌شود.

ماده ۳۸- چنانچه نسخه‌ی بعدی اثر به اندازه‌ای تغییر یابد که عرفاً اثری جدید محسوب شود، مدت مذکور براساس نسخه‌ی جدید محاسبه می‌شود.

ماده ۳۹- حقوق مادی اثر پس از مرگ پدیدآورنده برای مدت باقی مانده به موجب وصیت یا وراثت منتقل می‌شود. در صورتی که پدیدآورنده وارث نداشته باشد یا حقوق مادی خود را به نفع دیگری وصیت نکرده باشد، این حقوق حسب مورد برای همان مدت به منظور استفاده‌ی عمومی در اختیار وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی قرار خواهد گرفت.

ماده ۴۰- در مورد آثار پدیدآمده توسط شهدا، سی سال به مدت‌های حمایت از اثر افزوده می‌شود. آثاری که از تاریخ شهادت پدیدآورنده‌ی آنها تا زمان لازم الاجرا شدن این قانون پنجاه سال نگذشته باشد نیز مشمول این حکم می‌شوند.

تبصره- افزایش مدت فوق به حقوق مکتسبه‌ی کسانی که در فاصله‌ی سپری شدن مدت حمایت طبق قوانین گذشته تا زمان لازم الاجرا شدن این قانون از این آثار بهره‌برداری مادی کرده‌اند لطمه وارد نمی‌کند و موجب مسئولیت برای آنها نخواهد شد.

ماده ۴۱- مدت‌های مقرر در این قانون تا پایان سال شمسی که دوره‌ی مذکور در آن سال سپری می‌شود، ادامه می‌یابند.

فصل پنجم - نخستین مالک حقوق مادی، آماره‌ی پدیدآورندگی و نمایندگی

قسمت اول - نخستین مالک حقوق مادی

ماده ۴۲- نخستین مالک حقوق مادی اثر، که حقوق بدواً به او تعلق می‌گیرد، کسی است که اثر را پدید آورده است.

ماده ۴۳- پدیدآورندگان اثر مشترک، نخستین مالکان حقوق مادی اثراند و حقوق مادی اثر بدون توجه به میزان مشارکت هر یک حق مشاع آنان است و هرگونه بهره‌برداری مادی از اثر منوط به اجازه‌ی همه است. میزان سهم هر یک از پدیدآورندگان با توافق کتبی آنان تعیین می‌شود و در صورت فقدان توافق کتبی، سهم آن‌ها مساوی خواهد بود. در صورتی که کار یکایک آنان جدا و متمایز بوده و بهره‌برداری جداگانه از آن ممکن باشد، پدیدآورنده‌ی هر بخش، نخستین مالک حقوق مادی آن بخش است و می‌تواند از آن بخش جداگانه بهره‌برداری کند. در این صورت نیز بهره‌برداری از کل اثر توسط یک یا چند نفر از پدیدآورندگان منوط به رضایت همه است.

ماده ۴۴- در مورد اثر جمعی، نخستین مالک حقوق مادی، شخص حقیقی یا حقوقی است که اثر با ابتکار و مدیریت او پدید آمده است.

ماده ۴۵- در مورد اثری که در اجرای وظایف استخدامی یا قرارداد سفارش پدید می‌آید، نخستین مالک حقوق معنوی و مادی اثر پدیدآورنده است. با وجود این، فرض بر این است که حقوق مادی اثر تا اندازه‌ای که برای فعالیت‌های مرسوم استخدام‌کننده یا کارفرما ضروری است به او منتقل می‌شود.

تبصره- در مورد برنامه‌ی رایانه‌ای نخستین مالک حقوق مادی اثر، استخدام‌کننده یا کارفرما است.

ماده ۴۶- در مورد اثر دیداری شنیداری، پدیدآورندگان مشترک اثر، نخستین مالکان حقوق مادی اثراند و در صورتی که دلیلی بر خلاف آن وجود نداشته باشد، کارگردان اصلی، فیلم‌نامه‌نویس، نویسنده‌ی گفت‌وگوها و آهنگ‌ساز موسیقی خاص اثر، پدیدآورندگان اثر فرض می‌شوند. در صورتی که در اثر دیداری شنیداری اثری از پیش موجود گنجانده شود یا در پدید آمدن آن مورد اقتباس قرار گیرد، پدیدآورنده‌ی این اثر نیز در حکم پدیدآورندگان مشترک اثر خواهد بود.

تبصره- مفاد این ماده با تغییرات لازم در مورد آثار نمایشی موضوع بند (۳) ماده (۲) نیز اعمال می‌شود.

ماده ۴۷- حقوق مادی اثر اشتقاقی با رعایت حقوق پدیدآورنده‌ی اثر اصلی، متعلق به پدیدآورنده‌ی اثر اشتقاقی است.

قسمت دوم - آماره‌ی پدیدآورندگی و نمایندگی پدیدآورنده

ماده ۴۸- از نظر این قانون، کسی که نام او به عنوان پدیدآورنده بر روی اثر درج شده یا اثر عرفاً منسوب به او است، پدیدآورنده‌ی اثر شناخته می‌شود، مگر این که دلیلی بر خلاف آن وجود داشته باشد. این حکم در مورد اثر مستعار نیز در صورتی که در هویت پدیدآورنده تردیدی نباشد، اعمال خواهد شد.

ماده ۴۹- در مورد اثر بی‌نام یا با نام مستعار، در فرضی که هویت پدیدآورنده نامعلوم است، ناشری که نام او روی اثر درج شده، نماینده‌ی پدیدآورنده محسوب خواهد شد، مگر این که دلیلی برخلاف آن باشد. در این صورت ناشر به نمایندگی از پدیدآورنده می‌تواند حقوق معنوی و مادی او را اعمال و تعقیب نماید. هرگاه پدیدآورنده هویت خود را فاش کند این فرض از میان خواهد رفت.

فصل ششم - قرارداد واگذاری و قرارداد اعطای اجازه بهره‌برداری

قسمت اول - مقررات عمومی

ماده ۵۰- پدیدآورنده یا دارنده‌ی حقوق مادی اثر می‌تواند حقوق مادی اثر خود را کلاً یا جزئاً به دیگری واگذار کند یا اجازه‌ی بهره‌برداری از هر یک از آن‌ها را به صورت انحصاری یا غیرانحصاری به دیگری اعطا کند. هرگونه واگذاری یا اعطای اجازه‌ی بهره‌برداری از حقوق مادی اثر باید به صورت مکتوب و با امضای پدیدآورنده یا دارنده‌ی حق باشد، در غیر این صورت در برابر اشخاص ثالث قابل استناد نخواهد بود.

تبصره ۱- واگذاری کلی حقوق آثار آینده‌ی پدیدآورنده باطل است، مگر در مورد اثری که پدیدآورنده حداکثر تا پنج سال پس از انعقاد قرارداد پدید خواهد آورد و مشخصات اثر به اندازه‌ی کافی در قرارداد بیان شود.

تبصره ۲- واگذاری جزئی حقوق مادی ممکن است به صورت واگذاری یک یا چند حق از حقوق مادی یا به صورت محدود ساختن واگذاری به دوره‌ی زمانی معینی باشد.

تبصره ۳- واگذاری یا اعطای اجازه‌ی بهره‌برداری از حقوق مادی در قبال حق تألیف است، مگر این‌که دو طرف صریحاً برخلاف آن توافق کرده باشند.

تبصره ۴- در صورتی که اعطای اجازه‌ی بهره‌برداری از حق به صورت انحصاری باشد، اجازه‌دهنده نمی‌تواند هم‌زمان اجازه‌ی بهره‌برداری از موضوع قرارداد را به دیگری بدهد و اجازه‌گیرنده می‌تواند مانع بهره‌برداری دیگران، از جمله دارنده‌ی حق شود.

تبصره ۵- واگذاری کلی یا جزئی یک حق یا اعطای اجازه بهره‌برداری از آن دلالت بر واگذاری یا اجازه‌ی بهره‌برداری از سایر حقوق که در قرارداد به صراحت ذکر نشده ندارد.

ماده ۵۱- قرارداد واگذاری یا اعطای اجازه‌ی بهره‌برداری از اثر باید مشتمل بر نوع قرارداد، ذکر صریح حقوق موضوع قرارداد، مبلغ حق تألیف و نحوه‌ی پرداخت آن، مدت، مکان، هدف و شیوه‌ی بهره‌برداری باشد. در صورت عدم ذکر هر یک از این موارد، انتقال‌گیرنده یا اجازه‌گیرنده فقط مجاز به بهره‌برداری متعارف از اثر در زمان و مکان انعقاد قرارداد است.

ماده ۵۲- در مواردی که واگذاری یا اعطای اجازه‌ی بهره‌برداری از حقوق مادی اثر در قبال نسبتی از درآمد حاصل از واگذاری یا بهره‌برداری از اثر است، طرف قرارداد وظیفه دارد در فواصل زمانی که در قرارداد تعیین می‌شود، گزارش کامل، شفاف و قابل ارزیابی از میزان بهره‌برداری‌ها، درآمدها و هزینه‌ها را به صورت مکتوب به پدیدآورنده یا قائم‌مقام او ارائه و حق تألیف را مطابق قرارداد پرداخت کند. در صورت عدم ارائه‌ی گزارش یا ارائه‌ی اطلاعات نادرست، طرف قرارداد مکلف به جبران خسارت وارده خواهد بود.

ماده ۵۳- واگذاری مالکیت عین نسخه‌ی اصلی اثر یا کپی آن از طریق فروش، هبه و غیره متضمن واگذاری حقوق مادی اثر نیست.

ماده ۵۴- پاداش و جایزه‌ی نقدی و دیگر امتیازهای مشابه که به خود اثر تعلق می‌گیرد، در تمام موارد انتقال حقوق مادی به دیگری، متعلق به خود پدیدآورنده خواهد بود.

ماده ۵۵- در کلیه مواردی که پدیدآورنده در مقابل طرف دیگر متعهد به انجام کاری، از قبیل پدیدآوردن، تکمیل یا اصلاح و رفع نقص از اثر می‌شود، باید در مدت مقرر و در صورت عدم تعیین مدت، در مدت متعارف آن را انجام دهد. در غیر این صورت و در فرض نبودن عذر موجه طرف قرارداد حق فسخ قرارداد را خواهد داشت.

ماده ۵۶- در همه‌ی قراردادهای موضوع این قانون، طرف قرارداد ملزم است تعهدات خود را در قبال پدیدآورنده از قبیل ارائه‌ی وسایل و ملزومات انجام کار و پرداخت حق تألیف انجام دهد و در مدت مورد توافق به گونه‌ی متعارف از اثر بهره‌برداری کند. در غیر این صورت و در فرض نبودن عذر موجه پدیدآورنده حق فسخ قرارداد را خواهد داشت.

ماده ۵۷- حق تألیف پدیدآورنده طلب ممتاز محسوب می‌گردد.

ماده ۵۸- حق تألیف پدیدآورنده در مقام تأمین خواسته و دستور موقت قابل توقیف نیست، مگر این‌که موضوع دعوی اصلی مطالبه‌ی خسارات ناشی از نقض حقوق مقرر در این قانون باشد.

قسمت دوم - مقررات قراردادهای خاص

الف- قرارداد نشر

ماده ۵۹- قرارداد نشر قراردادی است که به موجب آن پدیدآورنده یا دارنده‌ی حق، اجازه‌ی تکثیر اثر و توزیع عمومی نسخه‌های آن را از طریق ابزار مکانیکی، الکترونیکی یا هر روش دیگر که مورد توافق باشد، طبق شرایط معین به ناشر اعطا می‌کند که او به هزینه‌ی خود، عهده‌دار تکثیر و توزیع آن شود.

تبصره ۱- انعقاد قرارداد نشر به منزله‌ی اعطای اجازه‌ی بهره‌برداری انحصاری از حق تکثیر و توزیع اثر به ناشر در مدت قرارداد است، مگر این‌که به گونه‌ی دیگری توافق شده باشد.

تبصره ۲- در سایر موارد، از جمله مواردی که پدیدآورنده یا دارنده‌ی حق منفرداً یا مشترکاً با ناشر هزینه‌ی نشر را به عهده می‌گیرد، قرارداد از شمول احکام این فصل خارج و تابع قانون مدنی خواهد بود.

ماده ۶۰- در قرارداد نشر، باید تعداد نوبت و شمارگان انتشار اثر در هر نوبت نشر ذکر گردد. در غیر این صورت اجازه‌ی انتشار فقط برای یک نوبت فرض می‌شود و حداکثر شمارگان مطابق عرف نشر تعیین خواهد شد.

ماده ۶۱- پدیدآورنده باید اعمال بدون مزاحم و انحصاری حق نشر را برای ناشر تضمین و در برابر ادعاهای احتمالی اشخاص ثالث نسبت به اثر دفاع کند مگر این‌که به گونه‌ی دیگری توافق شده باشد.

ماده ۶۲- پدیدآورنده باید نسخه‌ی اصلی موضوع قرارداد را به ناشر تحویل دهد و در صورت نیاز به اصلاح، نسخه اصلاح شده‌ی آن را در مهلت مقرر در قرارداد و در صورت عدم تعیین مدت، ظرف مهلت متعارف در اختیار ناشر قرار دهد.

ماده ۶۳- ناشر مکلف است ظرف شش ماه از زمان تحویل نسخه‌ی نهایی، اثر را منتشر کند، مگر این‌که برخلاف آن توافق شده باشد. چنانچه ناشر به دلایل موجه ظرف مهلت مذکور اثر را منتشر نکند، دارنده‌ی حق می‌تواند قرارداد را فسخ کند. در صورتی که دلایل ناشر در مورد تأخیر موجه نباشد، باید خسارات وارده را نیز جبران کند.

ماده ۶۴- چنانچه ناشر طبق قرارداد مجاز به نشر اثر به دفعات باشد و نسخه‌های منتشرشده در بازار کم‌یاب یا تمام شوند و ناشر اثر را بازنشر نکند، دارنده‌ی حق می‌تواند بازنشر اثر را از ناشر مطالبه کند. در صورت گذشت چهار ماه از تاریخ درخواست و امتناع ناشر از بازنشر اثر، پدیدآورنده می‌تواند قرارداد را فسخ کند.

ماده ۶۵- نسخه‌ی اصلی اثر حتی پس از تحویل به ناشر در مالکیت پدیدآورنده باقی می‌ماند و پس از تکثیر اثر توسط ناشر، پدیدآورنده حق استرداد آن را خواهد داشت.

ماده ۶۶- قرارداد نشر قابل واگذاری به اشخاص ثالث نیست، مگر با موافقت کتبی پدیدآورنده یا دارنده‌ی حق، یا همراه با انتقال بنگاه یا بخشی از آن به دیگری. در فرض اخیر اگر حقوق معنوی یا مادی پدیدآورنده در معرض خطر قرارگیرد، حق فسخ قرارداد را خواهد داشت.

ماده ۶۷- انجام اصلاحات نگارشی و نظایر آن در حدود متعارف با رعایت حق حرمت اثر موضوع بند (۳) ماده (۷)، توسط ناشر مجاز است، به شرط این‌که در قرارداد ذکر شده باشد.

ب- قرارداد تولید اثر دیداری شنیداری

ماده ۶۸- قرارداد تولید اثر دیداری شنیداری قراردادی است بین تهیه‌کننده و پدیدآورنده یا پدیدآورندگان که به موجب آن پدیدآورنده عهده‌دار مشارکت در پدیدآوردن اثر و تهیه‌کننده عهده‌دار مدیریت ساخت، تأمین هزینه‌ها، امکانات و تدارکات لازم برای پدیدآوردن اثر می‌گردد.

ماده ۶۹- انعقاد قرارداد تولید اثر دیداری شنیداری به طور ضمنی دلالت بر واگذاری حقوق مادی پدیدآورندگان مشترک، جز آهنگ‌ساز، به تهیه‌کننده دارد، مگر این‌که برخلاف آن توافق شده باشد.

ماده ۷۰- پدیدآورندگان اثر دیداری شنیداری لازم است تمام اقدامات لازم برای پدیدآوردن اثر در مدت مورد توافق را انجام دهند و پس از تکمیل اثر، امکان بهره‌برداری بدون مزاحمت برای تهیه‌کننده را در چارچوب قرارداد فراهم سازند.

ماده ۷۱- پس از اتمام تولید اثر دیداری شنیداری، از بین بردن نسخه‌ی اصلی آن یا انجام هرگونه تغییر در تمام یا بخش‌هایی از آن توسط تهیه‌کننده، منوط به کسب اجازه از پدیدآورنده یا پدیدآورندگان خواهد بود، مگر این‌که به گونه‌ی دیگری توافق شده باشد. کامل بودن اثر با تراضی کارگردان و سایر پدیدآورندگان از یک سو و تهیه‌کننده از سوی دیگر مشخص می‌شود.

ماده ۷۲- در صورت تعدد تهیه‌کنندگان و عدم تعیین میزان سهم هر یک در قرارداد یا عدم امکان تشخیص سهم هر یک به نحو دیگر، حقوق آنان نسبت به اثر مساوی خواهد بود.

ماده ۷۳- در صورتی که بهره‌برداری جداگانه از سهم هر یک از پدیدآورندگان اثر دیداری شنیداری به اشکال دیگر امکان‌پذیر باشد، آن‌ها می‌توانند جداگانه از اثر خود بهره‌برداری نمایند، به شرط این‌که به حقوق تهیه‌کننده و اعتبار یا شهرت اثر خدشه‌ای وارد نشود.

ماده ۷۴- در صورتی که تهیه‌کننده از اثر دیداری شنیداری غیر از نمایش عمومی، به صورت‌های دیگری، از قبیل اجاره یا فروش آن در قالب‌های الکترونیکی یا هر قالب دیگری بهره‌برداری کند، عوض عادلانه‌ای معادل پنج تا هفت درصد از درآمد ناخالص آن پس از کسر مالیات متعلق به پدیدآورندگان خواهد بود. تهیه‌کننده باید با توجه به اهمیت و میزان مشارکت هر یک از پدیدآورندگان در آفرینش اثر، سهم هر یک را به آن‌ها پرداخت کند. پدیدآورنده نمی‌تواند حق دریافت عوض عادلانه را به غیر انتقال دهد، اما می‌تواند اختیار وصول سهم خود را به مؤسسه‌ی مدیریت جمعی مربوط واگذار کند. جدول محاسبه‌ی میزان عوض عادلانه و تعیین سهم هر یک از پدیدآورندگان و نیز مرجع صالح برای حل و فصل اختلافات احتمالی در آیین‌نامه‌ی اجرایی این قانون مقرر خواهد شد.

بخش دوم - حقوق مرتبط با حقوق پدیدآورنده

ماده ۷۵- در این قانون، علاوه بر حقوق پدیدآورندگان آثار ادبی و هنری، از «حقوق مرتبط» نیز حمایت می‌شود. دارندگان حقوق مرتبط عبارت‌اند از اجراکنندگان، تولیدکنندگان حامل‌های شنیداری و سازمان‌های پخش رادیو تلویزیونی. تبصره - حمایت از حقوق مرتبط نباید به گونه‌ای تفسیر شود که به حقوق مادی یا معنوی پدیدآورندگان آثار مورد استفاده خدشه وارد شود.

فصل اول - حقوق اجراکنندگان

ماده ۷۶- اجراکننده حق انحصاری انجام یا تجویز انجام هر یک از اعمال زیر را دارد:

۱- تثبیت اجرای تثبیت‌نشده،

۲- تکثیر مستقیم یا غیرمستقیم نسخه‌ی اجرای تثبیت‌شده، به هر شکل و روش،

۳- توزیع نسخه‌ی اصلی اجرای تثبیت‌شده یا کپی‌های آن به عموم، از راه عرضه برای فروش، فروش یا دیگر طرق انتقال مالکیت،

تبصره - با اولین فروش یا انتقال مالکیت نسخه‌ی اجرای تثبیت‌شده با رضایت اجراکننده یا دارنده‌ی حق، حق توزیع نسبت به نسخه‌ی توزیع‌شده خاتمه می‌یابد.

۴- اجاره‌ی نسخه‌ی اصلی اجرای تثبیت‌شده یا کپی‌های آن به عموم، حتی پس از انتقال مالکیت آن به دیگری، در مواردی که اجاره‌ی تجاری آن منجر به نسخه‌برداری گسترده و ورود آسیب جدی به حق تکثیر شود.

۵- پخش رادیوتلوویزیونی اجرا؛ مگر این که پخش از روی اجرایی صورت گیرد که با اجازه‌ی اجراکننده برای تهیه‌ی برنامه‌ی رادیوتلوویزیونی انجام می‌شود.

۶- سایر طرق مخابره به عموم اجرا.

تبصره ۱- مقررات این ماده مانع از آن نیست که اجراکننده با توافق طرف دیگر شرایط مطلوب‌تری را در قرارداد برای خود بگنجانند.

تبصره ۲- انعقاد قرارداد تثبیت بین اجراکننده و تولیدکننده به منزله‌ی انتقال حقوق مادی اجراکننده به تولیدکننده است، مگر آنکه برخلاف آن توافق شده باشد.

تبصره ۳- اجراهایی از قبیل تردستی، اجرای سیرکی و معرکه‌گیری که اجرای اثر ادبی و هنری نیستند نیز مشمول حمایت‌های مذکور در این ماده خواهند بود.

ماده ۷۷- اجراکننده، مستقل از حقوق مادی و حتی پس از انتقال آن به دیگری، حق دارد هنگام اجراهای زنده و در اجراهای تثبیت‌شده خود، به‌گونه‌ی مقتضی به عنوان اجراکننده معرفی شود و حق دارد نسبت به هرگونه دست‌کاری، تحریف یا تغییری که به حیثیت یا شهرت او آسیب وارد سازد در مراجع قضایی اقامه‌ی دعوا کند. مفاد ماده (۸) در مورد حقوق معنوی اجراکننده نیز اعمال می‌شود.

ماده ۷۸- حقوق مادی اجراکننده تا پایان پنجاهمین سال پس از سالی که اجرا در آن تثبیت شده حمایت خواهد شد.

فصل دوم - حقوق تولیدکنندگان حامل‌های شنیداری

ماده ۷۹- تولیدکننده‌ی حامل شنیداری حق انحصاری انجام یا تجویز انجام هر یک از اعمال زیر را دارد:

۱- تکثیر مستقیم یا غیرمستقیم حامل شنیداری به هر شکل و روش،

۲- توزیع نسخه‌ی اصلی یا کپی‌های حامل شنیداری به عموم، از راه عرضه برای فروش، فروش یا دیگر طرق انتقال مالکیت،

تبصره- با اولین فروش یا انتقال مالکیت اصل یا کپی حامل شنیداری با رضایت تولیدکننده یا دارنده‌ی حق، حق توزیع نسبت به نسخه‌ی توزیع‌شده خاتمه می‌یابد.

۳- اجاره‌ی نسخه‌ی اصلی یا کپی‌های حامل شنیداری به عموم، حتی پس از انتقال مالکیت آن به دیگری در مواردی که اجاره‌ی تجاری آن منجر به نسخه‌برداری گسترده و ورود آسیب جدی به حق تکثیر شود.

۴- در دسترس عموم قراردادن حامل شنیداری، با وسایل باسیم یا بی‌سیم به‌گونه‌ای که برای عموم از مکان و در زمان دل‌خواه قابل دسترسی باشد.

ماده ۸۰- چنانچه نسخه‌ی اصلی یا کپی حامل شنیداری که به مقاصد تجاری انتشار یافته، مستقیم برای پخش رادیوتلوویزیونی یا سایر طرق مخابراتی به عموم مورد استفاده قرار گیرد یا در مکانی عمومی اجرا شود، استفاده‌کننده باید عوض عادلانه‌ای را به تولیدکننده‌ی حامل شنیداری بپردازد. مؤسسه‌ی مدیریت جمعی مربوط عهده‌دار تعیین عوض عادلانه متعارف و وصول و پرداخت آن به صاحبان حقوق خواهد بود.

تبصره ۱- تولیدکننده‌ی حامل شنیداری باید نیمی از عوض عادلانه‌ی دریافتی را به اجراکننده بپردازد، مگر این‌که برخلاف آن توافق کرده باشند.

تبصره ۲- در اجرای حکم این ماده، انتشار حامل‌های شنیداری از طریق وسایل باسیم یا بی‌سیم، به گونه‌ای که برای عموم در مکان و زمان دل‌خواه قابل دسترسی باشد، انتشار به مقاصد تجاری محسوب می‌شود.

ماده ۸۱- حقوق تولیدکننده‌ی حامل شنیداری از جمله حق عوض عادلانه، از تاریخ انتشار آن تا پایان پنجاهمین سال پس از سال انتشار و در صورت عدم انتشار، تا پایان پنجاهمین سال پس از سال تثبیت آن مورد حمایت خواهد بود.

فصل سوم - حقوق سازمان‌های پخش رادیوتلوویزیونی

ماده ۸۲- سازمان پخش رادیوتلوویزیونی حق انحصاری انجام یا تجویز انجام هر یک از اعمال زیر را دارد:

۱- پخش هم‌زمان برنامه‌های آن به هر شکل و روش،

۲- مخابره به عموم برنامه‌های رادیوتلوویزیونی آن،

۳- تثبیت برنامه‌های رادیوتلوویزیونی آن،

۴- تکثیر مستقیم یا غیرمستقیم برنامه‌های تثبیت‌شده‌ی آن به هر شکل و روش.

ماده ۸۳- حقوق سازمان پخش رادیوتلوویزیونی نسبت به برنامه‌ی پخش شده از زمان پخش برنامه تا پایان بیستمین سال پس از سالی که پخش در آن صورت گرفته، مورد حمایت خواهد بود.

فصل چهارم - استثنای حقوق مرتبط

ماده ۸۴- استثنای حقوق مادی پدیدآورندگان، مذکور در مواد (۱۸) تا (۳۰) با رعایت شرایط مقرر در ماده (۱۷) حسب مورد نسبت به حقوق مرتبط نیز اعمال خواهد شد.

تبصره- نسخه‌برداری از اجراها یا حامل‌های شنیداری به قصد فعالیت‌های آموزشی حضوری بدون اجازه‌ی دارنده‌ی حق در صورتی مجاز است که خود اجرا یا حامل شنیداری به عنوان مواد آموزشی یا کمک آموزشی منتشر نشده باشد.

بخش سوم - ضمانت اجراهای حقوق

ماده ۸۵- رسیدگی به دعاوی حقوقی و شکایات کیفری موضوع این قانون، با رعایت مقررات قانون آیین دادرسی مدنی و قانون آیین دادرسی کیفری حسب مورد در صلاحیت دادگاه‌های عمومی حقوقی و مراجع کیفری است. رئیس قوه قضاییه با توجه به کثرت این دعاوی ظرف یک سال از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون در هر حوزه قضایی شعبه یا شعب خاصی از مراجع قضایی مذکور را برای رسیدگی به این دعاوی تعیین خواهد کرد.

فصل اول - اقدامات تأمینی و موقتی و اقدامات گمرکی

قسمت اول - اقدامات تأمینی و موقتی

ماده ۸۶- مرجع قضایی صلاحیت‌دار به درخواست دارنده‌ی حق مطابق قانون آیین دادرسی مدنی دستور موقت، نسبت به موارد زیر صادر می‌کند:

- ۱- جلوگیری از انجام یا ادامه‌ی انجام اعمال ناقض هر یک از حقوق معنوی و مادی مورد حمایت این قانون،
- ۲- الزام به انجام یا ادامه‌ی انجام عملی به منظور جلوگیری از ارتکاب یا ادامه‌ی ارتکاب اعمال ناقض هر یک از حقوق مورد حمایت این قانون،
- ۳- جلوگیری از فعالیت واسطه‌های نشر و تکثیر که با وجود علم به وقوع نقض حقوق مادی و معنوی آثار مورد حمایت این قانون توسط استفاده‌کنندگان از خدمات آن‌ها، با اقدامات بازدارنده‌ی فنی و متعارف، مانع از آن نمی‌شوند.
- ۴- توقیف نسخه‌های آثار و حامل‌های شنیداری که بدون اجازه‌ی دارنده حق، تولید یا وارد کشور شده‌اند یا در حال تولید یا ورود به کشور باشند، به شرط این‌که تولید یا واردات آن‌ها منوط به اجازه‌ی دارنده حق باشد.
- ۵- توقیف لفاف و بسته‌بندی نسخه‌ها و مدارک، حساب‌ها و اوراق تجاری مربوط به نسخه‌های فوق و نیز ابزارهایی که کاربرد منحصر آن‌ها ساخت این نسخه‌ها است.

ماده ۸۷- مراجع کیفری، اعم از دادسرا و دادگاه، نیز مطابق قانون آیین دادرسی کیفری دستور توقیف موارد موضوع بندهای (۴) و (۵) ماده (۸۶) را صادر می‌کنند. این دستور ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ، حسب مورد قابل اعتراض در دادگاه کیفری دو یا دادگاه تجدیدنظر خواهد بود. صرف اعتراض مانع اجرای دستور توقیف نخواهد بود و تا زمان پذیرش اعتراض در مرجع صالح، موارد مذکور در توقیف باقی می‌مانند.

تبصره- چنانچه دستور موضوع این ماده از دادگاه تجدید نظر صادر شود مرجع رسیدگی به اعتراض رئیس شعبه‌ی اول خواهد بود.

ماده ۸۸- صدور قرار تأمین دلیل و تأمین خواسته در دعاوی موضوع این قانون حسب مورد در صلاحیت دادگاه‌های حقوقی و کیفری یا دادسرا است.

قسمت دوم - اقدامات گمرکی

ماده ۸۹- گمرک جمهوری اسلامی ایران به تقاضای پدیدآورنده اثر یا دارنده حق یا تولیدکننده حامل شنیداری مورد حمایت این قانون یا نماینده قانونی آن‌ها و با ارائه مدارک مثبت ناظر بر سمت آن‌ها یا به دستور مرجع قضایی، ترخیص کالاهای اظهارشده و وارداتی را که برحسب ظاهر ظناً قوی وجود دارد که بدون اجازه دارنده حق در خارج از کشور تکثیر شده‌اند، تعلیق خواهد کرد.

تبصره- کالاهای همراه مسافر که به صورت غیرتجاری به کشور وارد می‌شوند از شمول این ماده خارج است.

ماده ۹۰- تعلیق ترخیص منوط به تودیع تضمین متناسب برای جبران خسارات احتمالی صاحب کالا توسط متقاضی نزد گمرک یا مرجع قضایی است.

ماده ۹۱- گمرک باید ظرف سه روز از تاریخ تعلیق ترخیص، مراتب را کتباً به صاحب کالا یا نماینده قانونی او اطلاع دهد.

ماده ۹۲- متقاضی تعلیق باید ظرف ده روز از تاریخ تعلیق ترخیص، در مرجع قضایی صلاحیت‌دار اقامه دعوا کرده و گواهی آن را به گمرک ارائه دهد. در غیر این صورت گمرک نسبت به رفع تعلیق اقدام خواهد کرد و تضمین تودیع‌شده را به متقاضی بازپس خواهد داد. در مواردی که تأخیر ناشی از عذر موجه باشد، ممکن است دادگاه به تقاضای دارنده حق، تعلیق ترخیص را تا ده روز دیگر تمدید کند. گمرک باید ضمن اتخاذ تدابیر مناسب برای حفظ اطلاعات محرمانه طرف مقابل، اجازه بازرسی کالاهای تعلیق‌شده را جهت اثبات دعوا به متقاضی تعلیق بدهد.

ماده ۹۳- چنانچه دارنده حق، تقاضای خود را مسترد کند، مرجع قضایی مکلف است مراتب را به گمرک اعلام کند.

ماده ۹۴- در صورتی که متقاضی تعلیق برابر ماده (۹۲) اقامه دعوا نکند، یا در صورت اقامه دعوا ادعای او رد شود، زیان‌دیده می‌تواند جبران خسارات ناشی از تعلیق ترخیص را از او مطالبه کند.

ماده ۹۵- شیوه‌های اعتراض به تعلیق ترخیص و سایر احکام دستور موقت، تابع قانون آیین دادرسی مدنی است.

ماده ۹۶- تعیین تکلیف کالاهای موضوع ماده (۸۹) از جهت نگه‌داری و فروش پیش از صدور حکم قطعی با رعایت قوانین مربوط حسب مورد با دادگاهی است که دستور توقیف را صادر کرده است و تا زمان تعیین تکلیف در مرجع قضایی، مشمول مقررات کالای متروکه موضوع ماده (۳۶) قانون امور گمرکی نخواهند شد.

فصل دوم - ضمانت اجرای مدنی

ماده ۹۷- دارنده هر یک از حقوق مورد حمایت این قانون می‌تواند مستقل از دعوی کیفری یا به تبع آن، جبران زیان ناشی از نقض حقوق مادی و معنوی خود را از ناقض حق مطالبه کند. دادگاه برای محاسبه خسارت، از جمله به میزان و اهمیت زیان وارده و منافع مسلم دارنده حق که در اثر نقض حق تلف شده و میزان و اهمیت عوایدی که خوانده از طریق نقض حق به دست آورده است، توجه خواهد کرد. هرگاه ثابت شود نقض‌کننده نمی‌دانسته یا در موقعیتی نبوده که بداند

عمل او نقض حق دیگری است، دادگاه می‌تواند میزان خسارات را محدود به عوایدی کند که نقض‌کننده در اثر نقض حق به دست آورده است. در هر حال میزان خسارات نباید کمتر از حق تألیفی باشد که نقض‌کننده در فرض اخذ اجازهی بهره- برداری از دارنده‌ی حق، عرفاً باید به او پرداخت می‌کرد.

ماده ۹۸- مرجع قضایی می‌تواند دستور دهد نسخه‌های ناقض از چرخه‌ی تجاری خارج یا با در نظر گرفتن مصالح عمومی از جمله آثار اقتصادی و زیست‌محیطی آن معدوم شوند یا به درخواست دارنده‌ی حق به عنوان جبران تمام یا بخشی از خسارات به او داده شود. این حکم نسبت به اشخاص ثالثی که نسخه‌های یادشده را بدون آگاهی از غیرمجاز بودن آن برای استفاده‌های شخصی تحصیل کرده‌اند، اعمال نخواهد شد.

ماده ۹۹- هر گاه بر حسب قراین، احتمال استفاده از وسایل و ابزارهای مورد استفاده برای نقض یا ادامه‌ی نقض حق وجود داشته باشد، دادگاه برای کاهش احتمال نقض یا ادامه‌ی نقض حق، حکم به خارج ساختن آن‌ها از چرخه‌ی تجاری یا اقدام مناسب دیگری، از جمله تحویل آن‌ها به دارنده‌ی حق به عنوان جبران تمام یا بخشی از خسارات او، صادر خواهد کرد.

ماده ۱۰۰- در مواردی که ناقض حقوق، شخص حقوقی باشد، خسارات دارنده‌ی حق از اموال شخص حقوقی جبران می‌شود و هر گاه اموال شخص حقوقی به تنهایی کفایت نکند، باقی‌مانده از اموال شخص حقیقی مسئول جبران خواهد شد.

فصل سوم - ضمانت اجرای کیفری

ماده ۱۰۱- شخصی که هر یک از حقوق معنوی یا مادی مورد حمایت این قانون را از روی علم و عمد نقض کند، علاوه بر محرومیت از اشتغال به کسب‌وکار و فعالیت‌های مرتبط با عمل موضوع نقض از شش ماه تا پنج سال، به جزای نقدی درجه‌ی سه یا حبس درجه‌ی شش یا هر دو محکوم خواهد شد.

ماده ۱۰۲- چنانچه واسطه‌های نشر و تکثیر، از روی علم و عمد، نقض حقوق مقرر در این قانون توسط دیگران را تسهیل کنند و با اقدامات بازدارنده‌ی فنی و متعارف از نقض حقوق جلوگیری نکنند، به محرومیت از اشتغال به کسب‌وکار و فعالیت‌های مرتبط با عمل موضوع نقض از شش ماه تا پنج سال یا جزای نقدی درجه‌ی سه یا هر دو مجازات محکوم خواهند شد.

ماده ۱۰۳- چنانچه جرایم موضوع این قانون به صورت سازمان‌یافته انجام شوند، هر یک از مرتکبان علاوه بر محرومیت از اشتغال به کسب‌وکار و فعالیت‌های مرتبط با عمل موضوع نقض از دو تا ده سال، به جزای نقدی درجه‌ی دو یا حبس درجه‌ی پنج یا هر دو محکوم خواهد شد.

ماده ۱۰۴- در موارد زیر، چنانچه جرایم موضوع این قانون به نام شخص حقوقی یا در راستای منافع آن ارتکاب یابد، شخص حقوقی دارای مسئولیت کیفری است:

- ۱- هرگاه هر یک از مدیران شخص حقوقی مرتکب جرایم موضوع این قانون شود.
- ۲- هرگاه هر یک از مدیران شخص حقوقی دستور ارتکاب جرایم موضوع این قانون را صادر کند.

۳- هرگاه یکی از کارکنان شخص حقوقی با اطلاع مدیر یا در اثر عدم نظارت وی، مرتکب جرایم موضوع این قانون شود.

۴- هرگاه بنا به تصمیم شخص حقوقی تمام یا قسمتی از فعالیت آن به ارتکاب جرایم موضوع این قانون اختصاص یافته باشد.

تبصره ۱- منظور از مدیر کسی است که اختیار نمایندگی یا تصمیم‌گیری یا نظارت بر شخص حقوقی را دارد.

تبصره ۲- مسئولیت کیفری شخص حقوقی مانع مجازات شخص حقیقی مرتکب و مدیری که جرم به دستور یا ناشی از عدم نظارت وی ارتکاب یافته نیست و در صورت نبودن شرایط صدر ماده و انتساب جرم به شخص حقیقی، فقط شخص حقیقی مسئول خواهد بود.

ماده ۱۰۵- شخص حقوقی موضوع ماده (۱۰۴) با توجه به شدت جرم ارتكابی و نتایج زیان‌بار آن به تمام یا هر یک از مجازات‌های زیر محکوم می‌شود:

۱- جزای نقدی درجه‌ی دو،

۲- تعلیق موقت تمام یا قسمتی از فعالیت‌های شخص حقوقی یا تعلیق دائم آن بخش از فعالیت‌ها که متضمن نقض حق است.

۳- انحلال شخص حقوقی و جزای نقدی درجه‌ی دو در صورتی که جرم ارتكابی به صورت سازمان‌یافته باشد.

ماده ۱۰۶- در صورت تقاضای شاکی، دادگاه دستور انتشار مفاد حکم قطعی را در یکی از روزنامه‌ها به انتخاب و هزینه‌ی او صادر خواهد کرد.

ماده ۱۰۷- هرگاه محکوم علیه، ظرف مدت پنج سال از تاریخ قطعیت حکم، دوباره مرتکب نقض حقوق مورد حمایت این قانون شود، حسب مورد تا دو برابر حداکثر مجازات مذکور در مواد فوق محکوم خواهد شد.

ماده ۱۰۸- دادگاه میزان مجازات را با توجه به اوضاع و احوال حاکم بر دعوا به‌ویژه اهداف تجاری مرتکب، میزان منافع کسب شده و زیان ناشی از نقض حق تعیین می‌کند.

ماده ۱۰۹- شروع به ارتکاب جرایم موضوع این قانون جرم محسوب می‌شود.

ماده ۱۱۰- تعقیب جرایم مذکور در این قانون، جز در موارد زیر منوط به شکایت شاکی خصوصی است و با گذشت او تعقیب یا اجرای حکم موقوف می‌شود:

۱- تکرار جرم،

۲- جرایم سازمان یافته موضوع ماده (۱۰۳)،

۳- در صورتی که ناقض، حرفه‌ی خود را نقض حقوق مورد حمایت این قانون قرار داده باشد.

ماده ۱۱۱- در صورتی که متصدی حراج، دلال یا دارنده‌ی گالری از روی علم و عمد اطلاعات فروش را مطابق

تبصره ۲ ماده ۱۶ گزارش ندهد، به محرومیت از اشتغال به مشاغل مذکور و فعالیت‌های مرتبط با آن‌ها تا ده سال و به جزای نقدی درجه‌ی سه محکوم خواهد شد.

فصل چهارم - ضمانت اجراهای مربوط به تدابیر فنی حفاظتی و شناسنامه‌ی اثر

ماده ۱۱۲- ارتکاب هر یک از اعمال زیر ممنوع و در حکم نقض حقوق مورد حمایت این قانون است:

- ۱- نقض تدابیر فنی حفاظتی که برای جلوگیری یا محدود کردن تکثیر غیرمجاز اثر، حامل شنیداری و برنامه رادیوتلوویزیونی یا کاستن از کیفیت نسخه‌های تکثیرشده طراحی شده‌اند.
- ۲- نقض تدابیر فنی حفاظتی که برای جلوگیری از دریافت غیرمجاز برنامه‌های رمزنگاری شده که از رادیو و تلویزیون یا هر وسیله‌ی ارتباطی دیگر از جمله ماهواره پخش می‌شوند، طراحی شده‌اند.
- ۳- ساخت، واردات یا توزیع هر وسیله، اعم از سخت‌افزار یا نرم‌افزار که کاربرد غالب آن نقض تدابیر فنی حفاظتی فوق باشد یا برای این کاربرد تبلیغ و به بازار عرضه می‌گردد.
- ۴- حذف یا دست‌کاری شناسنامه‌ی الکترونیکی اثر یا حامل شنیداری بدون مجوز،
- ۵- توزیع، واردات به قصد توزیع، پخش از رادیو و تلویزیون، مخابره به عموم یا در دسترس عموم قرار دادن اثر، اجرا، حامل شنیداری یا برنامه‌ی رادیوتلوویزیونی با علم به این‌که شناسنامه‌ی الکترونیکی آن بدون اجازه حذف یا دست‌کاری شده‌است.

تبصره- اعمال مذکور در بندهای (۱)، (۲)، (۳) و (۵) این ماده در صورتی مستوجب مجازات است که با مقاصد تجاری انجام شود.

بخش چهارم - مقررات نهایی

فصل اول - ثبت آثار

ماده ۱۱۳- ثبت آثار موضوع این قانون اختیاری است و پدیدآورندگان می‌توانند اثر و نام و عنوان و نشانه‌ی ویژه‌ی آن را در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به ثبت برسانند.

ماده ۱۱۴- مرجع ثبت در صورت فقدان سابقه‌ی ثبت و نبودن دلیلی بر عدم صحت اطلاعات ارائه‌شده، اثر را به نام متقاضی به ثبت می‌رساند. مرجع ثبت باید مشخصات مربوط به آثار ثبت‌شده را به گونه‌ای در سوابق خود طراحی و منعکس نماید که هر شخص بتواند بدون هیچ‌گونه محدودیتی به آن دسترسی یابد.

ماده ۱۱۵- ثبت اثر، آماره‌ی پدیدآورنده بودن متقاضی است، مگر این‌که خلاف آن ثابت شود. هر ذی‌نفع می‌تواند با ادعای این‌که اثر ثبت‌شده اصیل نیست یا به وسیله‌ی متقاضی پدید نیامده ابطال گواهی صادره را از دادگاه صالح درخواست کند.

ماده ۱۱۶- برنامه‌ی رایانه‌ای در صورت داشتن شرایط قانونی، به عنوان اختراع قابل ثبت در اداره کل مالکیت صنعتی است. ثبت برنامه‌ی رایانه‌ای به عنوان اختراع منوط به صدور تأییدیه‌ی فنی توسط «کارگروه تأیید برنامه‌ی رایانه‌ای اختراعی» است. این کارگروه مرکب است از نمایندگان وزارتخانه‌های ارتباطات و فناوری اطلاعات و فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و سازمان نظام مهندسی فناوری اطلاعات و ارتباطات که ریاست آن با رأی اکثریت اعضای کارگروه توسط وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات تعیین می‌گردد. مدت عضویت اعضای کارگروه دو سال و تمدید عضویت آن‌ها برای دوره‌های متوالی بلامانع است.

تبصره- ثبت برنامه‌ی رایانه‌ای به عنوان اثر ادبی هنری بدون نیاز به تأییدیه‌ی فنی، مطابق ماده (۱۱۴) انجام خواهد شد.

فصل دوم - قلمروی اعمال قانون

ماده ۱۱۷- مقررات این قانون راجع به حمایت از حقوق مادی آثار ادبی و هنری، محدود به قلمروی جمهوری اسلامی ایران است و در موارد زیر اعمال خواهد شد:

- ۱- آثار پدیدآورندگانی که تبعه‌ی جمهوری اسلامی ایران هستند یا محل سکونت معمولی آن‌ها در ایران است.
 - ۲- آثاری که برای نخستین بار در ایران انتشار یافته باشند.
 - ۳- آثاری که ظرف مدت ۳۰ روز از تاریخ نخستین انتشار آن‌ها در کشوری دیگر در ایران انتشار یافته باشند، بدون توجه به تابعیت یا محل سکونت پدیدآورنده.
 - ۴- آثار معماری بناشده در ایران و سایر آثار هنری که در بناها و سازه‌های واقع در ایران به کار رفته‌اند.
- تبصره- صرف در دسترس عموم قراردادن اثر یا حامل شنیداری در محیط رقومی (دیجیتالی) انتشار در ایران محسوب نمی‌شود، اعم از این که نسخه‌ی الکترونیکی آن به صورت برخط قابل بارگیری (دانلود) یا دریافت باشد، یا نسخه‌ی مادی و ملموس انتشاریافته‌ی آن در خارج با سفارش پستی الکترونیکی یا غیر آن در ایران دریافت شود.

ماده ۱۱۸- مقررات این قانون راجع به حمایت از حقوق مادی اجراکنندگان، محدود به قلمروی جمهوری اسلامی ایران بوده و در موارد زیر اعمال خواهد شد:

- ۱- اجراکنندگانی که تبعه‌ی جمهوری اسلامی ایران هستند یا اجرای آن‌ها در ایران انجام شده است.
- ۲- اجراکنندگانی که اجرای آن‌ها در حامل‌های شنیداری یا برنامه‌های رادیوتلوویزیونی مورد حمایت طبق مواد (۱۱۹) و (۱۲۰) این قانون گنجانده شده باشد.

ماده ۱۱۹- مقررات این قانون راجع به حمایت از حامل‌های شنیداری، محدود به قلمروی جمهوری اسلامی ایران بوده و در موارد زیر اعمال خواهد شد:

- ۱- حامل‌های شنیداری که تولیدکنندگان آن‌ها تبعه‌ی جمهوری اسلامی ایران هستند.
- ۲- حامل‌های شنیداری که نخستین بار در ایران تثبیت شده یا انتشار یافته باشند.

ماده ۱۲۰- مقررات این قانون راجع به حمایت از برنامه‌های رادیوتلوویزیونی، محدود به قلمروی جمهوری اسلامی ایران بوده و در موارد زیر اعمال خواهد شد:

۱- برنامه‌های پخش شده توسط سازمان‌های رادیوتلوویزیونی که دفتر مرکزی آن‌ها واقع در ایران است.

۲- برنامه‌های پخش شده توسط فرستنده‌هایی که واقع در ایران هستند.

ماده ۱۲۱- در صورت تغییر تابعیت یا محل سکونت پدیدآورنده، اجراکننده یا تولیدکننده‌ی حامل شنیداری مذکور در مواد فوق، حسب مورد تابعیت و محل سکونت آن‌ها در زمان در دسترس عموم قرار دادن اثر، زمان اجرا یا زمان تثبیت ملاک عمل خواهد بود.

ماده ۱۲۲- حمایت از حقوق اتباع خارجی که طبق بندهای (۲) و (۳) ماده (۱۱۷)، ماده (۱۱۸) و بند (۲) ماده (۱۱۹) در قلمروی حمایت این قانون قرار می‌گیرند، منوط به رفتار متقابل کشورهای متبوع آنان با اتباع جمهوری اسلامی ایران خواهد بود. مرجع تشخیص وجود رفتار متقابل در هر کشور، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی پس از مشورت با وزارت امور خارجه است.

فصل سوم - مقررات انتقالی

ماده ۱۲۳- مقررات این قانون شامل آثار پدیدآمده پیش از لازم الاجرا شدن این قانون، که مدت حمایت از آن‌ها طبق قوانین پیشین در زمان لازم الاجرا شدن این قانون سپری نشده نیز خواهد شد.

تبصره- اجراها، حامل‌های شنیداری و برنامه‌های رادیوتلوویزیونی پیش از لازم الاجرا شدن این قانون مورد حمایت خواهند بود و در صورتی که مطابق مقررات این قانون مدت حمایت از آن‌ها سپری نشده باشد نسبت به مدت باقی مانده مشمول حمایت خواهند بود.

ماده ۱۲۴- قراردادهای منعقدشده پیش از لازم الاجرا شدن این قانون تابع قانون حاکم در زمان انعقاد هستند.

ماده ۱۲۵- این قانون شش ماه پس از انتشار در روزنامه‌ی رسمی لازم الاجرا می‌شود.

فصل چهارم - مؤسسه‌های مدیریت جمعی

ماده ۱۲۶- مؤسسه‌های مدیریت جمعی حقوق با ماهیت غیردولتی متشکل از پدیدآورندگان، اجراکنندگان، تولیدکنندگان حامل‌های شنیداری، ناشران و وراث آن‌ها در زمینه‌های مختلف مرتبط با بهره‌برداری از اثرها و حقوق مرتبط مورد حمایت این قانون بر اساس مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تأسیس می‌شوند.

ماده ۱۲۷- هر مؤسسه‌ی مدیریت جمعی مطابق اساسنامه‌ی خود به نمایندگی از طرف اعضا عهده‌دار اداره و مراقبت از حقوق معنوی و مادی اعضا، به‌ویژه تعیین شرایط و اعطای اجازه‌ی جمعی بهره‌برداری از اثرها، اجراها و حامل‌های شنیداری تحت مدیریت آنها، تعیین و وصول حق تألیف و عوض عادلانه، از جمله در موارد مقرر در ماده (۱۶)، بند (۲) ماده (۱۹)، بند

(۱) ماده (۲۰)، ماده (۷۴) و ماده (۸۰) این قانون و توزیع وجوه گردآوری شده بین صاحبان حقوق و حسب مورد اقامه‌ی دعوی حقوقی از طرف آن‌ها خواهد بود.

ماده ۱۲۸- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با همکاری وزارت دادگستری آیین‌نامه‌ی اجرایی مؤسسه‌های مدیریت جمعی را ظرف شش ماه از تصویب این قانون تهیه و پس از تصویب هیئت وزیران به موقع اجرا خواهد گذاشت. آیین‌نامه-ی اجرایی، از جمله باید مشتمل بر چگونگی تأسیس، شرایط حرفه‌ای مؤسسان و اعضا، ارکان مؤسسه، زمینه‌های فعالیت، حدود اختیارات و مسئولیت‌ها، ضوابط مربوط به وصول، جمع‌آوری و توزیع درآمدها بین صاحبان حقوق، ساز و کار بازرسی، شفافیت و گزارش‌دهی عملکرد و صورت حساب آن‌ها و نحوه‌ی حمایت، نظارت، رسیدگی به تخلفات، حل و فصل اختلاف بین اعضا و چگونگی انحلال مؤسسه باشد. حداکثر زمان برای بررسی تقاضا و صدور مجوز تأسیس هر مؤسسه از تاریخ تقاضا و تکمیل مدارک شش ماه خواهد بود.

فصل پنجم - مقررات متفرقه

ماده ۱۲۹- تصدی امور مربوط به «حقوق مالکیت ادبی و هنری و حقوق مرتبط» به عهده‌ی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است.

تبصره- تعیین نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در سازمان جهانی مالکیت فکری با هیأت وزیران است.

ماده ۱۳۰- سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، وزارت خانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی، آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری، و قوه‌ی قضاییه مکلف به آموزش و فرهنگ‌سازی در زمینه‌ی احترام به حقوق مالکیت ادبی و هنری و حقوق مرتبط هستند.

ماده ۱۳۱- نظام صنفی رایانه‌ای موضوع ماده (۱۲) قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای - مصوب ۱۳۷۹- و اختیارات آن با تغییر نام به «سازمان نظام مهندسی فناوری اطلاعات و ارتباطات» ابقا می‌شود. تخلفات صنفی مربوط به حوزه‌ی رایانه‌ای مستوجب مجازات‌های مقرر در قانون نظام صنفی کشور - مصوب ۱۳۸۲- و اصلاحیه‌های بعدی آن است.

ماده ۱۳۲- آیین‌نامه‌ی اجرایی این قانون، شامل مواردی از قبیل تشریفات و هزینه‌های مربوط به ثبت آثار، چگونگی محاسبه‌ی مبلغ حق سهمی از بافروش اثر موضوع ماده (۱۶) و محاسبه‌ی عوض عادلانه‌ی بهره‌برداری از اثر دیداری- شنیداری موضوع ماده (۷۴)، توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با همکاری وزارت خانه‌های دادگستری و ارتباطات و فناوری اطلاعات ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۳۳- از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون، قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان - مصوب ۱۳۴۸- با اصلاحات بعدی، قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی - مصوب ۱۳۵۲-، قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای - مصوب ۱۳۷۹- و ماده (۶۲) به جز تبصره (۲) آن و مواد (۶۳) و (۷۴) قانون تجارت الکترونیکی - مصوب ۱۳۸۲- و قوانین و مقررات دیگری که با این قانون مغایر باشند، نسخ می‌شوند.